

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

BYTOVÝ DŮM – SKLON SCHODIŠŤOVÉHO RAMENE, VÝŠKA SCHODIŠŤOVÉHO STUPNĚ A SPOLEČNÉ PROSTORY Z HLEDISKA BEZBARIÉROVÉ VYHLÁŠKY

Metodická pomůcka Ministerstva pro místní rozvoj ČR

1. Úvod

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve svém § 169 odst. 1 stanoví pro všechny fáze procesu výstavby povinnost respektovat obecné požadavky na výstavbu. Podle § 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona patří mezi obecné požadavky na výstavbu nejen technické požadavky na stavby stanovené prováděcími právními předpisy, např. vyhláškou č. 268/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ale také požadavky na bezbariérové užívání staveb stanovené prováděcí vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb (dále jen „bezbariérová vyhláška“).

Prováděcí právní předpisy stavebního práva připouští výstavbu bytového domu s výtahem i výstavbu bytového domu bez výtahu. Každé podlaží, mimo vstupní přístupné přímo z upraveného terénu, a každý užitný půdní prostor budovy musí být přístupný alespoň jedním hlavním schodištěm.

Pro bytový dům s výtahem a pro bytový dům bez výtahu platí odlišné požadavky na sklon schodišťového ramene, výšku schodišťového stupně a užívání společných prostor osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace.

2. Legislativní požadavky

Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby v § 28 odst. 2 umožňuje realizovat výstavbu bytového domu s výtahem i výstavbu bytového domu bez výtahu a stanoví pro ně podmínky. Dále § 22 odst. 1 této vyhlášky stanoví, že každé podlaží, mimo vstupní přístupné přímo z upraveného terénu, a každý užitný půdní prostor budovy musí být přístupný alespoň jedním hlavním schodištěm. Funkce a provozní využití hlavního schodiště je uvedeno v čl. 4.2.1 normy ČSN 73 4130 Schodiště a šikmé rampy – Základní požadavky.

Požadavky na stavby z hlediska užívání osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace stanoví vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Bytový dům se posuzuje podle § 10 této vyhlášky. Pro výtahy a schodiště platí její § 10 odst. 1 a pro společné prostory platí její § 10 odst. 2.

2.1. K § 10 odst. 1, resp. bodu 3 přílohy 1 vyhlášky č. 398/2009 Sb.

V bytových domech s výtahem se uplatňují požadavky na bezbariérové užívání tohoto výtahu. Aplikuje se § 10 odst. 1 a návazně bod 3 přílohy č. 1. Mezi požadavky na technické řešení patří například volná plocha na nástupišti výtahu, způsob otevírání dveří, šířka dveří a rozměry kabiny, zařízení v kabině, provedení ovladačů, hmatová opatření, optická opatření, akustická/hlasová opatření a indukční smyčka.

2.2. K § 10 odst. 1, resp. bodu 2.1.1 přílohy 1 vyhlášky č. 398/2009 Sb.

Pro schodiště platí § 10 odst. 1. Návazně bod 2 přílohy č. 1 obsahuje požadavky na jeho technické řešení, např. sklon schodišťového ramene, výška schodišťového stupně, řešení madel, provedení kontrastního označení nástupního a výstupního schodišťového stupně, zabezpečení schodiště vybíhajícího do prostoru proti nárazu hlavou. Konkrétně bod 2.1.1 se použije odlišně pro bytové domy s výtahem a pro bytové domy bez výtahu.

Požadavek bodu 2.1.1 se totiž nevztahuje specificky na bytové domy s výtahem. Tento bod stanoví „Sklon schodišťového ramene nesmí být větší než 28° a výška schodišťového nebo vyrovnávacího stupně větší než 160 mm; to neplatí pro stavby bytových domů s výtahem.“

2.3. K § 10 odst. 2 vyhlášky č. 398/2009 Sb.

Rozsah užívání společných prostor stanoví § 10 odst. 2. Toto ustanovení obsahuje odlišný požadavek pro bytový dům s výtahem a pro bytový dům bez výtahu. Konkrétně je stanoveno „Bytový dům s výtahem musí umožňovat užívání všech společných prostor osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace. Stavba bytového domu bez výtahu musí umožňovat užívání společných prostor nejméně v jednom podlaží, které slouží převážně pro bydlení.“

3. Metodický postup pro bytové domy s výtahem

Jednotlivá podlaží jsou dostupná výtahem. Na sklon schodišťového ramene a výšku schodišťového stupně se mohou uplatnit mírnější požadavky. Bezbariérově se řeší užívání všech společných prostor.

3.1. Aplikace pro provedení výtahu

Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby stanoví v § 28 odst. 2: „Výtahy se musí zřizovat u novostaveb bytových domů se vstupy do bytů v úrovni pátého a vyššího nadzemního podlaží nebo podkroví v téže úrovni. U změn dokončených staveb bytových domů, kde vstupy do bytů jsou v úrovni pátého nadzemního podlaží nebo podkroví v téže úrovni, se výtahy nemusí zřizovat ani existující výtahy do tohoto podlaží prodlužovat.“

Dále bezbariérová vyhláška č. 398/2009 Sb. stanoví požadavky na bezbariérové užívání takového výtahu. Aplikuje se § 10 odst. 1 této bezbariérové vyhlášky a návazně bod 3 její přílohy č. 1. Mezi požadavky na technické řešení patří například volná plocha na nástupišti výtahu, způsob otevírání dveří, šířka dveří a rozměry kabiny, zařízení v kabině, provedení ovladačů, hmatová opatření, optická opatření, akustická/hlasová opatření a indukční smyčka.

3.2. Aplikace pro sklon schodišťového ramene a výšku stupně

Pro bytový dům s výtahem platí bod 2.1.1 přílohy č. 1 bezbariérové vyhlášky č. 398/2009 Sb., kde je vymezen sklon schodišťového ramene a výška schodišťového stupně s tím, že „to neplatí pro stavby bytových domů s výtahem“.

Pro sklon schodišťového ramene a výšku schodišťového stupně se použije pouze § 22 odst. 7 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby a její normové hodnoty z čl. 6.1.1 a 9.1.7 normy ČSN 73 4130 Schodiště a šikmé rampy – Základní požadavky.

„6.1.1 Sklon schodišťových ramen v bytových domech, uvnitř prostorů určených ke shromažďování osob a únikových schodišť by měl být v rozmezí $25^\circ < \alpha \leq 35^\circ$.“

9.1.7 Optimální výška stupně se pohybuje v rozmezí 150 mm až 180 mm“.

3.3. Aplikace pro užívání Společných prostor

Pro bytový dům s výtahem platí první věta § 10 odst. 2 bezbariérové vyhlášky č. 398/2009 Sb.:

„Bytový dům s výtahem musí umožňovat užívání všech společných prostor osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace.“

4. Metodický postup pro bytové domy bez výtahu

Jednotlivá podlaží jsou dostupná pouze po hlavním schodišti. Pohyb po tomto schodišti musí být bezpečný pro širokou skupinu uživatelů, včetně osob se zrakovým postižením, seniorů, těhotných žen a malých dětí.

Nejméně jedno podlaží pro bydlení musí umožňovat užívání všech společných prostor jako plně bezbariérové, včetně přístupnosti pro osoby na vozíku a osob doprovázejících dítě v kočárku.

4.1. Aplikace pro výstavbu bez výtahu

Prováděcí právní předpisy stavebního práva umožňují výstavbu bytového domu bez výtahu. Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby stanoví v § 28 odst. 2: „Výtahy se musí zřizovat u novostaveb bytových domů se vstupy do bytů v úrovni patého a vyššího nadzemního podlaží nebo podkroví v téže úrovni. U změn dokončených staveb bytových domů, kde vstupy do bytů jsou v úrovni patého nadzemního podlaží nebo podkroví v téže úrovni, se výtahy nemusí zřizovat ani existující výtahy do tohoto podlaží prodlužovat.“

4.2. Aplikace pro sklon schodišťového ramene a výšku schodišťového stupně

Požadavky na sklon schodišťového ramene a výšku schodišťového stupně stanoví bezbariérová vyhláška č. 398/2009 Sb. Pro bytový dům bez výtahu platí z bodu 2.1.1 přílohy č. 1 pouze část věty před středníkem:

„Sklon schodišťového ramene nesmí být větší než 28° a výška schodišťového nebo vyrovnávacího stupně větší než 160 mm.“

4.3. Aplikace pro užívání společných prostor

Požadavky na společné prostory stanoví bezbariérová vyhláška č. 398/2009 Sb. Pro bytový dům bez výtahu platí z § 10 odst. 2 pouze druhá věta:

„Stavba bytového domu bez výtahu musí umožňovat užívání společných prostor nejméně v jednom podlaží, které slouží převážně pro bydlení.“

5. Shrnutí

Z hlediska celoživotního bydlení v přirozeném prostředí jedince má vyšší prioritu bytový dům s výtahem, který umožňuje plně bezbariérové užívání společných prostor jednotlivých podlaží. Pro sklon schodišťového ramene a výšku schodišťového stupně se nepoužijí požadavky bezbariérové vyhlášky na tyto konstrukce.

Bytový dům bez výtahu ze své podstaty vykazuje zásadní překážky v přístupnosti. Pro splnění požadavků bezbariérové vyhlášky musí alespoň jedno podlaží pro bydlení umožňovat užívání všech společných prostor jako plně bezbariérové. K příkladům dobré praxe patří na tomto podlaží vyčlenit místnost pro ukládání dětských kočárků a zvolit situační uspořádání pro případnou dodatečnou instalaci výtahu. Další podlaží jsou dostupná po hlavním schodišti splňujícím požadavky na sklon schodišťového ramene a výšku schodišťového stupně podle bezbariérové vyhlášky zajišťující bezpečný pohyb pro širokou skupinu uživatelů, včetně osob se zrakovým postižením, seniorů, těhotných žen a malých dětí.